

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 19. decembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 204/2022),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu Latvijas Republikas teritorijā” (turpmāk – Likums) 3., 4. pantu un 5. panta piekto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 96., 100. un 115. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10. pantam, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 19. panta otrajai daļai, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 15. panta pirmās daļas „a” apakšpunktam, kā arī Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai 4. panta „c” apakšpunktam un 12. panta „a” apakšpunktam.

2. Likuma 3. pants paredz: „Publiskajā ārtelpā, publiskajā būvē vai publiskas personas iekštelpā (izņemot akreditētus muzejus) aizliegts eksponēt pieminekļus, piemiņas zīmes, piemiņas plāksnes, piemiņas vietas, arhitektoniskus vai mākslinieciskus veidojumus un citus objektus (turpmāk – objekti), kas izvietoti Latvijas teritorijā kopš 1940. gada un atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

1) slavina PSRS vai nacistiskās Vācijas okupācijas varu, ar to saistītu notikumu vai personu;

2) slavina totalitārismu, vardarbību, militāru agresiju, karu un kara ideoloģiju;

3) ietver padomju varas vai nacisma simbolus.”

Savukārt Likuma 4. pants noteic:

„(1) Ar šo likumu tiek noteikts, ka Rīgā, Uzvaras parkā esošais monuments „Padomju karavīriem – Padomju Latvijas un Rīgas atbrīvotājiem no vācu fašistiskajiem iebrucējiem” ir demontējams.

(2) Citus šā likuma 3. pantā noteiktajiem kritērijiem atbilstošus demontējamus objektus nosaka Ministru kabinets.

(3) Lēmumu par šā likuma 3. pantā noteiktajiem kritērijiem atbilstoša objekta, izņemot šā panta pirmajā un otrajā daļā minētos objektus, demontāžu pieņem tā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgais objekts atrodas.”

Saskaņā ar Likuma 5. panta piekto daļu Likuma 4. pantā minēto objektu demontāžu pašvaldības īsteno ne vēlāk kā līdz 2022. gada 15. novembrim.

3. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic: izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar pieteikumu, lūdzot atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 1., 96., 100. un 115. pantam, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un

kultūras tiesībām 15. panta pirmās daļas „a” apakšpunktam, kā arī Eiropas Padomes Vispārējās konvencijas par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai 4. panta „c” apakšpunktam un 12. panta „a” apakšpunktam (pieteikums Nr. 128/2022). Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 2. kolēģija 2022. gada 10. augustā, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu (turpmāk – kolēģijas 2022. gada 10. augusta lēmums).

Līdz ar to kolēģijai jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Kolēģijas 2022. gada 10. augusta lēmumā norādīts, ka pieteikums Nr. 128/2022 neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā, 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām, jo Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, kādā veidā viņam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu rada tieši apstrīdētās normas, kā arī to, kad šis pamattiesību aizskārumš radies. Turklāt, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi, Pieteikuma iesniedzējs nav arī pamatojis, kādēļ apstrīdēto normu atbilstība starptautisko tiesību normām būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normām. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nebija pamatojis, ka starptautisko tiesību normas paredz plašāku, no Satversmes atšķirīgu, pamattiesību aizsardzības apjomu (*sk. kolēģijas 2022. gada 10. augusta lēmuma 6. punktu*).

Izskatāmajā pieteikumā faktisko apstākļu izklāsts nav mainījies. Vienlaikus tajā ir izvērsti jau iepriekš norādītie apsvērumi par to, kādā veidā, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, apstrīdētās normas rada viņam Satversmē noteikto pamattiesību aizskārumu. Tomēr iepriekš norādīto argumentu izvēršana vai apjoma palielināšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības. Pieteikumā joprojām nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka konkrētajā situācijā Pieteikuma iesniedzējam no Satversmes normām izrietētu tiesības prasīt saglabāt Likuma 4. pantā noteiktos objektus. Tāpat

Pieteikuma iesniedzējs nav arī sniedzis pamatojumu tam, ka tieši apstrīdētās normas, kas pēc būtības noteic Ministru kabineta un pašvaldību kompetenci, būtu radījušas Pieteikuma iesniedzējam viņa pamattiesību aizskārumu. Turklāt arī izskatāmajā pieteikumā nav pamatots, kādēļ apstrīdēto normu atbilstība starptautisko tiesību normām būtu vērtējama atsevišķi no Satversmes normām.

Izskatāmais pieteikums papildināts arī ar jaunu prasījumu par apstrīdēto normu neatbilstību Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 10. pantam un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 19. panta otrajai daļai. Tomēr pieteikuma papildināšana ar formālu norādi par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību minētajām starptautisko tiesību normām, bez pamatojuma Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārumam, nav uzskatāma par pieteikuma juridiskā pamatojuma izmaiņām pēc būtības.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 204/2022).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina